

Analiza uspeha v programu srednjega poklicnega izobraževanja mizar-tapetnik in mizar-dualni sistem ter njihova uspešnost v poklicno tehničnem izobraževanju

avtor **Ivan ARNIČ** ŠC Ljubljana, Srednja lesarska šola

Uvod

Z uvedbo programa mizar-dualni sistem je prišel v izobraževanje program, ki ima poudarek na praktičnem izobraževanju v delovnem procesu (pogodbe z obrtno ali gospodarsko zbornico) in na manjšem številu ur splošnoizobraževalnih in strokovnoteoretičnih predmetov.

Osnovni namen tega programa je zaposlitev vajencev po končanem izobraževanju in v manjšem številu nadaljevanje šolanja v poklicno tehničnem izobraževanju za poklic lesarski tehnik.

Vendar je praksa pokazala, da se več ko 60 % vajencev odloči za nadaljnje izobraževanje. Zaradi manjšega števila ur pouka se postavlja vprašanje uspešnosti vajencev v nadaljevanju izobraževanja v primerjavi z mizarjem-tapetnikom, ki ima večje število ur pouka.

Ali so vajenci res manj uspešni, bo pokazala analiza za šolsko leto 2001/02.

Predmetnik za mizarja-tapetnika in mizarja-dualni sistem

Predvideni informativni, formativni in socializacijski cilji se v posameznem programu ne razlikujejo. Razlike so

opazne predvsem pri številu ur za posamezni predmet, medtem ko se vsebine ne razlikujejo veliko. Pri programu mizar-dualni sistem je poudarek na praktičnem izobraževanju v šoli in v delovnem procesu, medtem ko ima mizar-tapetnik večje število ur pouka in manj praktičnega izobraževanja. Težave pri nadaljnjem izobraževanju se pričakujejo predvsem pri splošnoizobraževalnih predmetih. V preglednici 1 je podano skupno število ur v treh letih izobraževanja za mizarja-tapetnika in mizarja-dualni sistem. Vzeti so trije osnovni splošnoizobraževalni predmeti (slovenščina, matematika in tuji jezik) in predmet tehnologija, kot najbolj karakterističen strokovnoteoretični predmet v srednjem poklicnem izobraževanju tako pri mizarjih-tapetnikih kot tudi pri mizarjih-dualni sistem.

Že pri navedenih štirih predmetih se pojavijo razlike, saj je skupno število ur v programu mizar-dualni sistem za 303 ure manjše kot v programu mizar-tapetnik. Največja odstopanja so pri predmetu slovenščina 350 proti 208 v korist mizarja-tapetnika in pri predmetu tuji jezik 210 proti 120 tudi v korist mizarja-tapetnika.

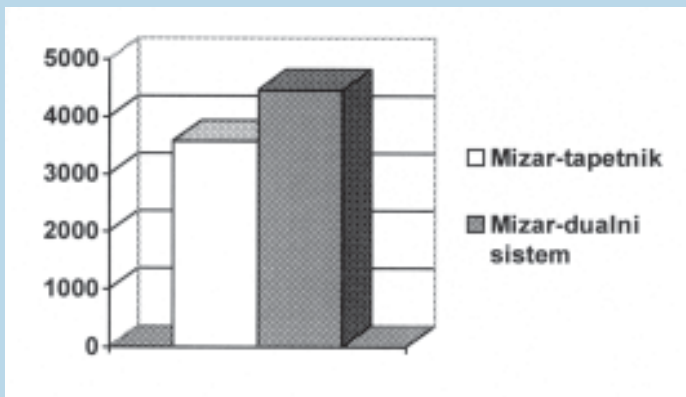
□ **Preglednica 1.** Skupno število ur za predmete slovenščina, matematika, tuji jezik in tehnologija v programu mizar-tapetnik in mizar-dualni sistem.

	Mizar -tapetnik skupno št. ur v programu	Mizar -dualni sistem skupno št. ur v programu
Slovenščina	350	208
Matematika	210	208
Tuji jezik	210	120
Tehnologija	385	316
Skupaj	1155	852

Skupno število ur splošnoizobraževalnih predmetov v programu mizar-tapetnik je 1449 ur, strokovnoteoretičnih predmetov je 1015 ur in praktičnega izobraževanja 1120 ur.

Skupno število ur splošnoizobraževalnih predmetov v programu mizar-dualni sistem je 776 ur, strokovnoteoretičnih predmetov je 916 ur, praktičnega izobraževanja v šoli in v delovnem procesu pa 2618 ur.

Iz preglednice 1 je razvidno, da je v programu mizar-dualni sistem veliko manj ur splošnoizobraževalnih predmetov (673 ur) in veliko več praktič-

□ Grafikon 1. Skupno število ur izobraževanja v programu mizar-tapetnik in mizar-dualni sistem

□ Grafikon 2. Splošni učni uspeh v programu mizar-tapetnik in mizar-dualni sistem.

nega izobraževanja (1498 ur). Pri strokovnoteoretičnih predmetih pa je ta razlika minimalna, saj znaša le 99 ur v korist mizarja-tapetnika.

Skupno število ur izobraževanja pa je precej večje v programu mizar-dualni sistem, saj znaša kar 4470 ur proti 3581 uram v programu mizar-tapetnik (grafikon 1).

Učni uspeh v programu mizar-tapetnik in mizar-dualni sistem v šolskem letu 2000/01

V šolskem letu 2000/01 je bilo v programu mizar-tapetnik vpisanih 39 dijakov. Od tega jih je letnik končalo 32 ali 79,5 %, neuspešnih pa je bilo 8 ali 20,5 % dijakov.

Z odličnim uspehom je letnik končal en dijak (2,56 %), prav dober je bil tudi en dijak (2,56 %), osemnajst dijakov je letnik končalo z dobrim uspehom (46,1 %), enajst ali 28,2 % dijakov je imelo zadosten uspeh, osem dijakov ali 20,5 % pa je bilo neuspešnih.

Povprečen učni uspeh v programu mizar-tapetnik je 2,38.

Srednja ocena iz vseh predmetov pa je dosegla vrednost 2,6.

V program mizar-dualni sistem je bilo v šolskem letu 2001/02 vpisanih 60 va-

jencev.

Od tega jih je letnik končalo 54 ali 90 %, neuspešnih pa je bilo 6 ali 10 % vajencev.

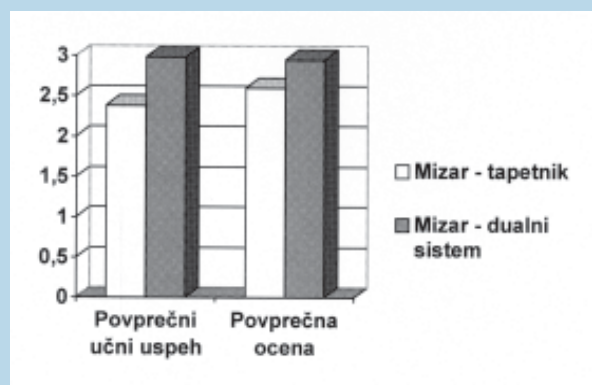
Z odličnim uspehom je letnik končalo sedem vajencev (11,6 %), prav dobrih je bilo deset vajencev (16,6 %), dvajset vajencev je letnik končalo z dobrim uspehom (33,3 %), sedemnajst ali 28,3 % vajencev je imelo zadosten uspeh, šest vajencev ali 10 % pa je bilo neuspešnih.

Povprečen učni uspeh v programu mizar-dualni sistem je 2,91.

Srednja ocena iz vseh predmetov pa je dosegla vrednost 2,95.

Iz grafikona 2 in 3 je razvidno, da je bil uspeh vajencev v programu mizar-dualni sistem precej boljši od uspeha dijakov v programu mizar-tapetnik.

Vzroke gre iskati v predznanju vajencev (boljši učni uspeh v osnovni šoli), krajši čas izobraževanja na šoli, večja motiviranost in boljše delovne navade, ki jih pridobijo v procesu izobraževanja pri delodajalcu, s katerim imajo sklenjeno učno pogodbo.

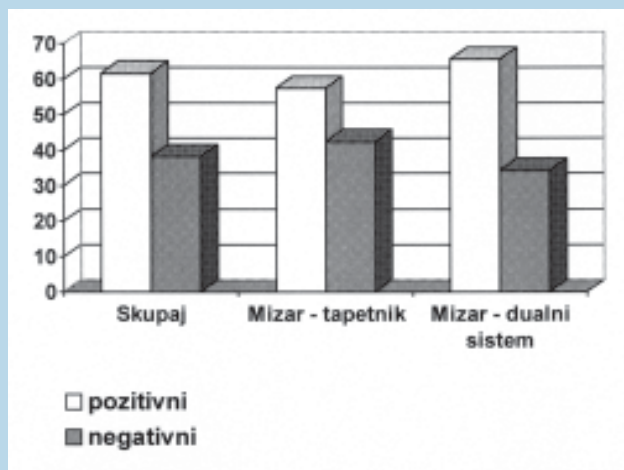

□ Grafikon 3. Povprečni učni uspeh in povprečna ocena v programu mizar-tapetnik in mizar-dualni sistem.

Program poklicno tehničnega izobraževanja

Pred letom 1998 je bil vpis v diferencialni program pogojen z uspešno končanim programom triletnega poklicnega izobraževanja, poleg tega pa tudi z ustrezno uspešnostjo v poklicni šoli in pri zaključnem izpitu (vsaj ocena dobro iz slovenskega jezika in književnosti, dober splošni učni uspeh v 3. letniku in pri zaključnem izpitu).

Pri preoblikovanju izobraževalnih programov zakon med vpisne pogoje ne uvršča več ustrezne ravni uspešnosti v poklicni šoli in pri zaključnem izpitu. S tem je bila teoretično odprta pot vsem dijakom v nadaljnje izobraževanje. Tako se lahko v programe vpisujejo tudi

□ **Grafikon 4.** Splošni učni uspeh v programu poklicno tehničnega izobraževanja

dijaki z zelo nizkimi učnimi zmoglostmi in učnim uspehom ter slabim predznanjem.

V šolskem letu 2001/02 je bilo v programu poklicno tehničnega izobraževanja za poklic lesarski tehnik vpisanih 68 dijakov in vajencev, od tega 33 mizarjev-tapetnikov in 35 mizarjev-dualni sistem.

Uspešno je letnik končalo 42 dijakov, kar znaša 61,7 %, drugi so bili neuspešni (38,3 %).

Od vpisanih 33 mizarjev-tapetnikov je šolanje v prvem letniku poklicno tehničnega izobraževanja končalo 19 dijakov ali 57,5 %, od vpisanih 35 mizarjev-dualni sistem pa je letnik končalo 23 dijakov (65,7 %).

Povprečni učni uspeh je skoraj identičen, saj pri mizarju-tapetniku znaša 2,68, pri mizarju-dualni sistem pa 2,69.

Iz grafikona 4 je razvidno, da je splošni učni uspeh mizarjev-dualni sistem za 4 % večji, kot je povprečje vseh dijakov, in za 8,2 % večji kot pri mizarjih-tapetnikih.

Manjše število ur splošnoizobraževalnih in strokovnoteoretičnih predmetov se pri splošnem uspehu ne poz-

na, saj so bili mizarji-dualni sistem celo boljši od mizarjev-tapetnikov.

Povprečne ocene

Zaradi manjšega števila ur predvsem splošnoizobraževalnih predmetov v programu mizar-dualni sistem je bilo pričakovati tudi nižje povprečne oce-

ne pri splošnih predmetih, medtem ko naj bi pri strokovnih predmetih razlika ne bila očitna. Vendar ta trditev ne drži, razen pri tujem jeziku, kjer je povprečna ocena občutno višja pri mizarju-tapetniku (2,52) kot pri mizarju-dualni sistem (2,26).

Pri preostalih analiziranih predmetih pa so razlike manjše, v korist enega ali drugega programa, kar je razvidno iz preglednice 2 in grafikona 6.

Sklep

Ker je to analiza samo enega šolskega leta in ene generacije dijakov in vajencev, je nemogoče postaviti dokončne trditve. Okvirni rezultati so podani in iz tega lahko potegnemo določene sklepe.

Razlike pri nadaljnjem izobraževanju mizarjev-tapetnikov in mizarjev-dualni sistem so minimalne in ni bistvenih odstopanj. Kljub manjšemu številu ur v programu mizar-dualni sistem se ta razlika kasneje ne kaže pri uspehu v programu poklicno tehničnega izobraževanja, kot je bilo pričakovati.

Seveda pa je uspeh odvisen od generacije dijakov in vajencev, predhodnega znanja (uspeh v osnovni šoli), zainteresiranosti, želje po uspehu, sodelo-

□ **Preglednica 2.** Povprečne ocene pri predmetu slovenski jezik in književnost, matematika, tuji jezik in tehnologija v programu poklicno tehničnega izobraževanja za mizar-tapetnika in mizara-dualni sistem.

Povprečna ocena		
Predmet	Mizar-tapetnik	Mizar-dualni sistem
Slovenski jezik in knjiž.	2,21	2,26
Matematika	2,73	2,60
Tuji jezik	2,52	2,26
Tehnologija	2,36	2,48
Skupaj	2,45	2,40

vanja z starši in seveda v veliki meri tudi od profesorjev, ki poučujejo v teh programih, in od šole same.

Za dokončne trditve in smernice za v prihodnje je potrebno spremljati več generacij dijakov in vajencev skozi celoten proces izobraževanja. □